

บทที่ 5

บทสรุป และ ข้อเสนอแนะ

บทสรุป

การศึกษาวิจัย เรื่อง การปรับโครงสร้างระบบการส่งกำลังบำรุงของกองทัพไทย ศึกษาเฉพาะกรณีกองทัพภาคที่ 1 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคในโครงสร้างระบบส่งกำลังบำรุงของกองทัพภาคที่ 1 ตลอดจนศึกษาถึงปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดผลสำเร็จในการปรับโครงสร้างระบบการส่งกำลังบำรุง ให้สามารถสนับสนุนแก่หน่วยทหารทั้งในยามปกติและยามสงครามของหน่วยต่างๆของกองทัพภาคที่ 1

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลทุกข้อมูจาก เอกสาร ทฤษฎี และการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ส่วนข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก นายทหารฝ่ายเสนาธิการที่ปฏิบัติงานด้านการส่งกำลังบำรุง จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ทราบถึงปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวโน้มของปัญหาในการดำเนินงานของหน่วยทหาร เกี่ยวกับการส่งกำลังบำรุง ในการดำเนินการ ห้วงที่ผ่านมา ได้แก่

1.1. ปัญหาโครงสร้างการจัดหน่วย ปัญหาการจัดหน่วยส่งกำลังบำรุงของกองทัพบก มีปัญหาทั้งในระดับกองพลและต่ำกว่า และในระดับกองทัพภาค นั่นคือ ปัญหาการขาดความสมบูรณ์ของหน่วยส่งกำลังบำรุงในระดับที่กล่าวข้างต้น ส่งผลให้งานทางการส่งกำลังบำรุงอันได้แก่ งานส่งกำลัง งานซ่อมบำรุง งานการเคลื่อนย้าย งานบริการทางการแพทย์ และงานบริการอื่น ๆ ประสบปัญหาในการให้การสนับสนุนแก่หน่วยใช้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยส่งกำลังบำรุงที่สมบูรณ์ จะต้องสามารถปฏิบัติงานส่งกำลัง สิ่งอุปกรณ์ กับการปฏิบัติงานซ่อม สิ่งอุปกรณ์ ได้ครบทุกประเภท และทุกสายยุทธบริการ จึงจะสามารถตอบสนองต่อความต้องการด้านยุทธการได้ทุกกรณี ไม่ว่าจะเป็นยามปกติ หรือยามสงคราม แต่การจัดหน่วยส่งกำลังบำรุงของกองทัพบก ในปัจจุบันมีหลายหน่วยที่ไม่สามารถปฏิบัติงานส่งกำลังบำรุง สิ่งอุปกรณ์ ได้ครบทุกประเภท และครบทุกสายยุทธบริการ

1.2 ปัญหาระเบียบปฏิบัติทางการส่งกำลังบำรุง ของกองทัพบกไทย ส่วนใหญ่ล้าสมัย และออกมานานแล้ว บางคำสั่งไม่ชัดเจน สร้างความสับสนให้กับหน่วยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งขาดความต่อเนื่องในการปรับปรุงให้ทันสมัย ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อความต้องการ จัดหา เก็บรักษา แจกจ่าย จำหน่วย รวมทั้ง การควบคุม ซึ่งในการปฏิบัติงานที่ผ่านมา งานการส่งกำลัง

บำรุงยังขาดประสิทธิภาพสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบสายการส่งกำลังบำรุงยามปกติ กับสายการส่งกำลังบำรุงยามสงครามจะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกัน และเมื่อเกิดสถานการณ์สงคราม หน่วยส่งกำลังบำรุงในอัตรา กองพล จะไม่มีขีดความสามารถในการส่งกำลังบำรุงให้แก่กองพล เนื่องจากไม่เคยปฏิบัติงานส่งกำลังบำรุงมาก่อน ซึ่งจะส่งผลให้แพ้สงครามได้ ฉะนั้นสรุปได้ว่าสายการส่งกำลังบำรุงที่ใช้อยู่ในยามปกติปัจจุบัน ไม่สามารถนำไปใช้ในยามสงครามได้

1.3. ปัญหาเนื่องจากคน เป็นปัญหาทางการบริหารจัดการงานส่งกำลังบำรุงของกองทัพบกที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าคนเป็นปัญหาทุกองค์กร ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐ หรือ องค์กรเอกชนก็ตาม ดังนั้น ปัญหาของบุคลากรในสายงานส่งกำลังบำรุงของกองทัพบก ส่วนใหญ่แล้วเกิดจากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานส่งกำลังบำรุง ขาดความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้งานการส่งกำลังบำรุงในทุกระดับหน่วยเกิดปัญหาความล่าช้า ความถูกต้อง และขาดประสิทธิภาพ

2. การศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จ การปรับโครงสร้างระบบการส่งกำลังบำรุงของกองทัพบกไทย ศึกษาเฉพาะกรณี กองทัพอากาศที่ 1 โดยปัจจัยแห่งความสำเร็จ 3 ประการ ดังนี้

2.1 ประการแรก เป็นการปรับโครงสร้างหน่วยส่งกำลังบำรุงของหน่วยระดับกองพล และหน่วยที่ทำการส่งกำลังบำรุงระดับกองทัพอากาศ คือกองบัญชาการช่วยรบ โดยต้องพิจารณาการจัดหน่วยให้สามารถรองรับหรือสามารถปฏิบัติงานด้านการส่งกำลังบำรุงได้จริง ต้องมีการทดสอบการปฏิบัติทุกขั้นตอน เนื่องจากการปรับเปลี่ยนการสนับสนุนด้านการส่งกำลังบำรุงในยามปกติ เป็นการสนับสนุนหน่วยปฏิบัติการในสนาม จะยุ่งยากต่อการปฏิบัติ และอาจจะส่งผลเสียหายต่อการปฏิบัติการรบของหน่วยในระดับยุทธวิธีของกองทัพอากาศได้ การจัดหน่วย การประกอบกำลัง และวิธีการปฏิบัติงาน ต้องมีการปฏิบัติตั้งแต่ยามปกติ โดยไม่ต้องมีจัดตั้งหน่วยใหม่ในสายการส่งกำลังบำรุงในยามสงคราม เจ้าหน้าที่ทางการส่งกำลังบำรุงในทุกระดับหน่วยจะคงปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทและความรับผิดชอบเช่นเดิมทั้งยามปกติและยามสงคราม ซึ่งจะเกิดผลดีต่อความชำนาญและประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น การจัดในรูปของกองบัญชาการช่วยรบ เช่นเดียวกับกองบัญชาการช่วยรบกองทัพอากาศที่มีอยู่ในปัจจุบัน กองพลดำเนินกลยุทธ์ ยังคงมีกรมสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงเป็นของตนเอง และจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีความสมบูรณ์ทุกประการ ทั้งสองหน่วยต้องมีการจัดที่สมบูรณ์ รวมทั้งต้องมีการจัดให้สามารถปฏิบัติตามพันธกิจในด้านการส่งกำลังบำรุงทั้ง 5 ประการ และได้ครบทุกสายยุทธบริการ ในส่วนของมณฑลทหารบกและจังหวัดทหารบก ยังคงเป็นหน่วยในอัตราของกองทัพอากาศ และให้การสนับสนุนงานด้านการส่งกำลังบำรุงให้แก่กองทัพอากาศในบทบาทเดิมที่เป็นอยู่ คือ ตำบลส่งกำลัง หรือตำบลจ่ายของกองบัญชาการช่วยรบ ของกองทัพบกในพื้นที่กองทัพอากาศ

2.2 ในปัจจัยแห่งความสำเร็จประการต่อมา ต้องมีการปรับ ระเบียบปฏิบัติ โดยทำการศึกษาและยกเลิกระเบียบปฏิบัติด้านการส่งกำลังบำรุงที่ล้าสมัย หรืออาจเป็นอุปสรรคในการดำเนินการด้านการส่งกำลังบำรุงในสภาพแวดล้อมปัจจุบัน ตลอดจนวิธีปฏิบัติงานของหน่วยที่เกี่ยวข้อง (ส่วนควบคุมและส่วนคลัง) ให้มีความรัดกุม และลดขั้นตอนให้เหลือเท่าที่จำเป็น สามารถตรวจสอบได้อย่างชัดเจน รวมทั้งปรับปรุงการจัดระเบียบคลังสิ่งอุปกรณ์ ให้สะดวกในการสำรวจ ตรวจสอบ ค้นหา แจกจ่ายและหมุนเวียนใช้งานอย่างทั่วถึง หรืออาจมีความจำเป็นต้องนำระบบคอมพิวเตอร์มาช่วยเหลืองานด้านข้อมูล เพื่อลดเวลาในการดำเนินการวิธีข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในการส่งกำลัง และประการที่สำคัญ หน่วยสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงควรมีมาตรการป้องกันความล่าช้าในแต่ละขั้นตอน ของการปฏิบัติงาน เช่น กำหนดกรอบเวลาที่ใช้ในแต่ละขั้นตอน หรือมาตรการลงโทษในกรณีตรวจพบข้อบกพร่อง ทั้งนี้ จะช่วยให้ปัญหาความล่าช้าในจัดส่งสิ่งอุปกรณ์ ประเภทต่างๆ ลดน้อยลงไป

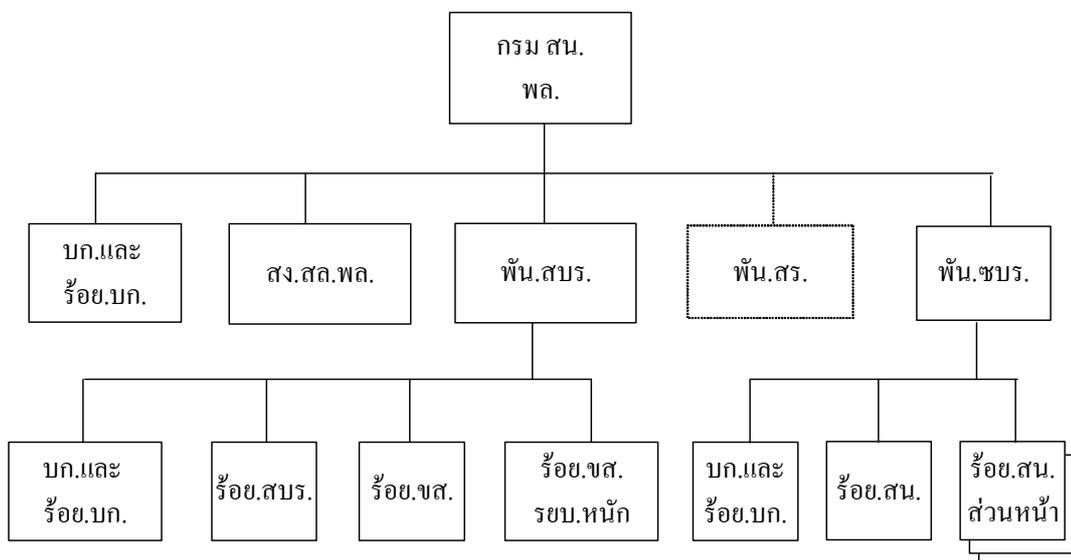
2.3 ปัจจัยแห่งความสำเร็จประการสุดท้ายคือการพัฒนาบุคลากร ด้านการส่งกำลังบำรุงในอันดับแรกคือ ผู้บังคับบัญชา ควรให้ความสำคัญงานด้านการส่งกำลังบำรุง เพื่อให้งานส่งกำลังบำรุงในภาพรวมของหน่วยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และรวดเร็ว ควรติดตาม กำกับดูแลการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่อย่างใกล้ชิดทุกขั้นตอนการปฏิบัติ ทั้งนี้ เพื่อรับทราบและช่วยแก้ปัญหา รวมทั้งป้องกันความล่าช้าที่อาจเกิดจากการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ ส่วนเจ้าหน้าที่ควรมีการประสานงาน และแจ้งข่าวสารซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้สามารถมองภาพของงานได้อย่างถูกต้องในแนวทางเดียวกัน จะเป็นผลให้อุปสรรคที่เกิดขึ้นได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็ว และเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม และต้องจัดคนได้เหมาะสมกับงาน (PUT RIGHT MAN TO RIGHT JOB) แล้ว ปัญหาด้านอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาโครงสร้าง หรือปัญหา ระเบียบปฏิบัติ ก็จะคลี่คลายไปในทางที่ดีตามไปด้วย ซึ่งบุคคลที่สำคัญที่สุดในสายงานส่งกำลังบำรุงของหน่วย คือ “ผู้บังคับหน่วย” เพราะถ้าผู้บังคับหน่วยดีแล้ว หน่วยจะมีสถานภาพเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่สายงานส่งกำลังบำรุง เช่น นายทหารยานยนต์ พลทหารประจำยุทธโธปกรณ์ก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ต้องการผู้มีความขยันขันแข็ง มีความรู้ มีประสบการณ์ นอกจากนั้นการให้การฝึกศึกษาเพิ่มเติมเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง อย่าหวังพึ่งกองทัพบกอย่างเดียว การช่วยตัวเองเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

การตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ในการเรื่อง การปรับโครงสร้างระบบการส่งกำลังบำรุงของ กองทัพบกไทย ศึกษาเฉพาะกรณี กองทัพภาคที่ 1 นั้น แนวความคิดในการดำเนินงานจะต้องแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานที่ผ่านมา และให้ความสำคัญกับปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่ การปรับ โครงสร้างหน่วยส่งกำลังบำรุงของหน่วยระดับ กองพล และหน่วยที่ทำการส่งกำลังบำรุงระดับกองทัพบก ภาค คือกองบัญชาการช่วยรบ โดยต้องพิจารณาการจัดหน่วยให้สามารถรองรับหรือสามารถปฏิบัติงาน ด้านการส่งกำลังบำรุงได้จริง และต้องมีการปรับ ระเบียบปฏิบัติ โดยทำการศึกษาและยกเลิกระเบียบ ปฏิบัติด้านการส่งกำลังบำรุงที่ล้าสมัย หรือ อาจเป็นอุปสรรคในการดำเนินการด้านการส่งกำลังบำรุง ในสภาพแวดล้อมปัจจุบันและการพัฒนาบุคลากรด้านการส่งกำลังบำรุง เพื่อให้งานส่งกำลังบำรุงใน ภาพรวมของหน่วยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและรวดเร็ว และ มีการติดตามกำกับดูแลการปฏิบัติ ของเจ้าหน้าที่อย่างใกล้ชิดทุกขั้นตอนการปฏิบัติ ให้เป็นระบบเครือข่ายการส่งกำลังบำรุงที่มีความ เข้มแข็ง สามารถสนับสนุนการส่งกำลังให้กับหน่วยทหารในพื้นที่อย่างต่อเนื่องในยามปกติและในยาม สงคราม โดยกำหนดแนวความคิดในการดำเนินการ ดังนี้

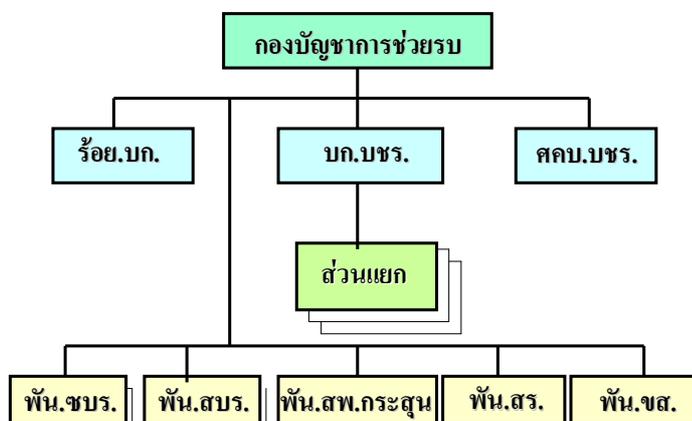
1.ด้านการปรับโครงสร้างหน่วย การเสริมสร้างหน่วย กองทัพบกควรกำหนดการ จัดหน่วยให้มีความสมบูรณ์การปรับโครงสร้างหน่วยส่งกำลังบำรุงใหม่ โดยจัดตั้งกรมสนับสนุนใน หน่วยระดับกองพลให้เป็นหน่วยแบบ พันธกิจ การดำเนินการปรับโครงสร้างจะเป็นการดำเนินการ ลักษณะเป็นรูปแบบ และประหยัด ด้วยการแปรสภาพของหน่วยส่งกำลังบำรุงของกองพลที่มีอยู่แล้ว เป็นฐานการจัดตั้งหน่วยรองหลัก ได้แก่ กองพันซ่อมบำรุง และกองพันส่งกำลังและบริการ กองพัน เสนารักษ์ โดยจัดตั้งกรมสนับสนุนดังกล่าวให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านกำลังพล และยุทธโศปกรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องมีฝ่ายยุทธบริการทั้ง 9 สายงาน รวมทั้ง กรมสนับสนุนของกองพลจะต้อง สามารถสนับสนุนการซ่อมบำรุงได้ครบทุกสายยุทธบริการเช่นกัน โดยไม่จำเป็นต้องให้ กองพัน ทหารช่างของกองพลหรือกองพันทหารสื่อสารของกองพล ดำเนินการต่อสิ่งอุปกรณ์สายช่าง และ สิ่งอุปกรณ์สายสื่อสาร รวมทั้งสิ่งอุปกรณ์สายยุทธโศภาด้วย และควรมีรูปแบบการจัดแบบมาตรฐาน ตามรูป

ภาพที่ 5.1 : ผังการกรมสนับสนุนกองพล

ด้านการจัดหน่วยทางการส่งกำลังบำรุงในระดับกองทัพภาค พิจารณาจากปัจจัยปัญหาที่เกิดขึ้น และพิจารณาปัจจัยแห่งความสำเร็จ หน่วยทางการส่งกำลังบำรุงในระดับกองทัพภาค ควรเป็นการจัดหน่วยแบบ กองบัญชาการช่วยรบ เพื่อให้สามารถสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยในยามสงคราม โดยต้องจัดหน่วยให้ครบทุกกองพันทั้ง 5 กองพัน คือ กองพันซ่อมบำรุง กองพันส่งกำลังและบริการ, กองพันสรรพาวุธกระสุน, กองพันเสนารักษ์ และกองพันขนส่ง รวมทั้งต้องจัดส่วนแยกกองบัญชาการช่วยรบเพื่อให้สามารถแยกการสนับสนุนได้ทั้ง สามกองพลทหารราบ และต้องมีการจัดตั้ง ศูนย์ควบคุม

ภาพที่ 5.2 : ผังการจัดหน่วยกองบัญชาการช่วยรบ

2. ด้านการปรับปรุงระเบียบปฏิบัติ หน่วยส่งกำลังบำรุงควรมีการปรับปรุงระเบียบปฏิบัติที่ล้ำสมัย โดยปรับปรุงให้มีความรัดกุม ซึ่งนอกจาก การปรับปรุงระเบียบปฏิบัติต่างๆ แล้ว กองทัพบกควรทำการวิเคราะห์หาแนวทางในการส่งกำลังบำรุงในยามสงครามของกองทัพไทย โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพ และปัจจัยอื่นๆที่มีผลกระทบเช่น ความสามารถด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น เพื่อกำหนดแนวทางการส่งกำลังบำรุงของกองทัพในยามสงคราม ซึ่งในการปฏิบัติ หน่วยส่งกำลังบำรุงในปฏิบัติอยู่ในยามปกติ จะต้องแปรเปลี่ยนจากการปฏิบัติในยามปกติไปสู่การปฏิบัติในยามสงคราม ซึ่งจะเกิดปัญหาขุ่นยากต่อการปฏิบัติ และน่าจะส่งผลเสียหายต่อการปฏิบัติการรบของหน่วย ในระดับยุทธวิธีของกองทัพภาคได้ ผู้วิจัยจึงเสนอแนะแนวทาง คือ การปฏิบัติในการส่งกำลังบำรุงยามปกติและยามสงคราม ต้องเป็นแนวทางเดียวกันทั้งการจัดหน่วย การประกอบกำลัง และวิธีการปฏิบัติงาน โดยไม่จำเป็นต้องมีการเตรียมการ หรือการจัดตั้งหน่วยใหม่ในสายการส่งกำลังบำรุงในยามสงคราม เจ้าหน้าที่ทางการส่งกำลังบำรุงในทุกระดับหน่วยจะคงปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทและความรับผิดชอบเช่นเดิมทั้งยามปกติและยามสงคราม ซึ่งจะเกิดผลดีต่อความชำนาญและประสบการณ์ ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น

กองทัพภาคยังคงมีหน้าที่วางแผนควบคุมการส่งกำลังบำรุง ของหน่วยต่างๆ ในกองทัพภาค ในเรื่องการจัดสรรทรัพยากร และความเร่งด่วนในการได้รับการสนับสนุนของกองพลดำเนินกลยุทธ์ต่างๆ ของกองทัพภาค และ กองพลดำเนินกลยุทธ์ ยังคงมีกรมสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงเป็นของตนเอง และจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีความสมบูรณ์ทุกประการ มณฑลทหารบก และจังหวัดทหารบก ยังคงเป็นหน่วยในอัตราของกองทัพภาค และให้การสนับสนุนงานด้านการส่งกำลังบำรุงให้แก่กองทัพภาคในบทบาทเดิมที่เป็นอยู่ คือ ตำบลส่งกำลัง หรือตำบลจ่ายของกองบัญชาการช่วยรบ ของกองทัพภาคในพื้นที่กองทัพภาค

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างระเบียบปฏิบัติที่เห็นว่าควรแก้ไขพอสรุปได้ตาม ตารางดังนี้

ตาราง 5.1 : ระเบียบปฏิบัติที่สมควรได้รับการแก้ไข

ลำดับ	ระเบียบ	ปัญหา	ประเด็นการแก้ไข
1	รายงานอาหารประจำวัน ตามระเบียบว่าด้วยการเลี้ยงดูทหาร พ.ศ.2539	เป็นการรายงานขอความเห็นชอบสูตรในการปรุงอาหารต่อหน่วยสนับสนุนในพื้นที่ทุกวัน ทำให้เป็นภาระแก่หน่วยในการดำเนินงาน	การรายงานสูตรทุกวัน เป็นภาระด้านธุรการแก่หน่วยซึ่งสูตรประกอบอาหารเป็นมาตรฐานที่หน่วยต้องนำไปปฏิบัติการประกอบอาหารอยู่แล้ว
2	ระเบียบการส่งกำลังบำรุงสิ่งอุปกรณ์ประเภท 2-4 พ.ศ. 2534	กำหนดให้สิ่งอุปกรณ์บางรายการให้มณฑลทหารบกและจังหวัดทหารบกดำเนินการส่งกำลังบำรุงให้ในขณะที่เมื่อมีการปฏิบัติในยามสงคราม กองบัญชาการช่วยรบเป็นหน่วยดำเนินการ	ควรปรับให้กองบัญชาการช่วยรบดำเนินการด้านการส่งกำลังบำรุงตั้งแต่ยามปกติ
3	ระเบียบการติดตามใบเบิก พ.ศ.2511	หน่วยที่มีต้องการสิ่งอุปกรณ์จะส่งใบเบิกให้กับหน่วยสนับสนุนเมื่อยังไม่ได้รับของต้องมีหนังสือติดตามใบเบิกทุก 45 วัน,90วัน และใบเบิกจะถูกยกเลิกเมื่อครบ 1 ปี บางครั้งสิ่งอุปกรณ์ที่หน่วยต้องการไม่มีการดำเนินการจัดซื้อแต่หน่วยสนับสนุนลงรายละเอียดในใบเบิกว่าค้างจ่าย หน่วยอาจจะต้องดำเนินการในลักษณะนี้ 4-5 ปีแล้วอาจจะไม่ได้รับการสนับสนุนสิ่งอุปกรณ์เลย	หน่วยสนับสนุนควรแจ้งให้หน่วยที่มีความต้องการทราบว่าสถานภาพอย่างไร จะมีการจัดหาเมื่อใด ควรให้หน่วยที่มีความต้องการเสนอใบเบิกเพียงครั้งเดียว เพื่อเป็นการลดภาระของหน่วย

ลำดับ	ระเบียบ	ปัญหา	ประเด็นการแก้ไข
4	ระเบียบการส่งกำลังบำรุงสิ่ง อุปกรณ์ประเภท 3 พ.ศ.2524	เช่นเดียวกับระเบียบการส่งกำลัง บำรุงสิ่งอุปกรณ์ประเภทที่ 2-4 คือกำหนดให้มณฑลทหารบก และจังหวัดทหารบกดำเนินการ ส่งกำลังบำรุงให้ในขณะที่เมื่อมี การปฏิบัติในยามสงคราม กองบัญชาการช่วยรบเป็นหน่วย ดำเนินการ	ควรปรับให้ กองบัญชาการช่วยรบ ดำเนินการด้านการส่ง กำลังบำรุงตั้งแต่ยามปกติ
5	คำสั่งกองทัพบก เรื่อง การ วางระดับ สป.3 เชื้อเพลิง ภาคพื้นยามปกติ	ไม่สามารถสะสมปริมาณน้ำมัน ในยามปกติเพื่อสามารถใช้ได้ใน ยามสงครามได้ยามที่ระเบียบ กำหนด	ควรกำหนดปริมาณ น้ำมันที่ต้องสะสมใน ยามปกติเพื่อสามารถ ใช้ได้ ในยามสงครามที่ กองทัพบกสามารถ ดำเนินการสะสมได้จริง
6	คำสั่งกองทัพบกที่ 487/2543 เรื่อง การกำหนดภารกิจ นโยบาย แนวความคิดและ ความรับผิดชอบ ในกาส่ง กำลังบำรุงของกองทัพบก	กำหนดข้อยกเว้นสำหรับหน่วยส่ง กำลังบำรุงในพื้นที่กองทัพบกที่ 1 เนื่องจากอยู่ใกล้กรมฝ่ายยุทธ บริการ	ไม่ควรกำหนดข้อยกเว้น ควรให้หน่วยส่งกำลัง บำรุงในพื้นที่กองทั พบกที่ 1 ได้มีโอกาสใน การปฏิบัติจริง

3. ด้านบุคลากร การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีความรู้และสมรรถนะด้านการส่งกำลังบำรุง (competency) ซึ่งได้แก่ ต้องมีความรู้ด้านการส่งกำลังบำรุง รวมทั้งปรับปรุงคุณภาพกำลังพลให้สามารถรองรับเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้อย่างเป็นระบบ ปรับเปลี่ยนทัศนคติบุคลากรด้านการส่งกำลังบำรุงให้เปิดกว้าง มีมนุษย์สัมพันธ์ จากเดิมกำหนดให้รู้เท่าที่จำเป็น (need to know) เป็นการใช้อินโฟรเมชันข่าวสารร่วมกัน (need to share / sharing information) มีความรอบรู้เรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ บุคลากรระดับผู้บังคับหน่วยระดับกองพันขึ้นไป และฝ่ายอำนวยการด้านการส่งกำลังบำรุง ต้องสามารถบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ได้ (Strategic management) นั่นหมายถึง มีขีดความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์(vision)/ภารกิจ(mission) กำหนดวัตถุประสงค์(objective) สร้างกลยุทธ์(strategy)

กำหนดกิจกรรมการปฏิบัติ(action plans) ตลอดจนประเมินผล(evaluate) ในงานด้านการส่งกำลังบำรุง ได้อย่างประสานสอดคล้องกับปัจจัยและผลกระทบ ทั้งภายในและภายนอกได้เป็นอย่างดี

4. ด้านงบประมาณ กองทัพบกสมควรประเมินความต้องการให้ระบบการส่งกำลังบำรุงของกองทัพบกเป็นไปในทิศทางใด ต้องการที่จะให้การส่งกำลังบำรุงสามารถดำเนินการได้ ตั้งแต่ในยามปกติเพื่อตอบสนองการส่งกำลังในสนามหรือไม่ การดำเนินการปรับโครงสร้างการส่งกำลังบำรุงในระยะแรกอาจจะต้องใช้งบประมาณสูง เพื่อเสริมสร้างและจัดตั้งหน่วยให้สามารถดำเนินการด้านการส่งกำลังบำรุงให้ครอบคลุมทุกมิติ และพื้นที่รับผิดชอบ อาจจะทำเป็นแผนงานหรือโครงการหลัก (master plan) ระยะยาว มีการจัดลำดับความสำคัญ และความเร่งด่วนของงาน และพื้นที่ ดำรงความต่อเนื่องในระยะยาวจะเป็นการประหยัดงบประมาณในภาพรวม นั้นหมายถึงอาจจะลดกำลังบางส่วน ที่เกินความจำเป็นลงได้

5. ด้านการบริหารจัดการ ควรจัดให้มีการซักซ้อมแผนการปฏิบัติด้านการส่งกำลังบำรุงที่ใช้ประกอบแผนป้องกันประเทศที่หน่วยต้องปฏิบัติ โดยให้มีการปฏิบัติจริง และรัฐบาลต้องสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอ

ข้อเสนอแนะในการทำการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป การวิจัยครั้งนี้จำกัดเฉพาะพื้นที่รับผิดชอบของกองทัพภาคที่ 1 อย่างไรก็ตาม สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับโครงสร้างระบบส่งกำลังบำรุงในพื้นที่อื่น ๆ ได้อีกด้วย เรื่องที่ทำการศึกษานี้เป็นเรื่องใหม่ มีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องน้อยมาก ทำให้ข้อมูลต่าง ๆ ค่อนข้างหายากพอสมควร หากจะทำการศึกษารายต่อไปน่าจะมีการศึกษาลึกลงไปในรายละเอียดของแต่ละหน่วยที่ทำการปฏิบัติจริง เพื่อที่จะได้ข้อมูลสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพราะการสนับสนุนด้านการส่งกำลังบำรุงนั้น จะทำเป็นเรื่องสมมุติไม่ได้ เช่น สมมุติว่าทหารกินข้าวแล้ว ไม่ได้ และข้อจำกัดประการสุดท้าย ได้แก่ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเฉพาะด้านหน่วยทหาร ในโอกาสต่อไปสมควรศึกษาวิจัย ในด้านภาคเอกชน เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป